

ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਗਾਈਡ



ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ

ਕ੍ਰਾਮੀਟ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਰਚਾ ਵਿਭਾਗ,
ਕੇਂਦਰੀ ਦਫ਼ਤਰ, ਮੁੰਬਈ
ਜਨਵਰੀ 2013



ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੈਂਪ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਗਾਈਡ

(ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਿਤੀ 6 ਜੂਨ 2012 ਦੇ ਪਰਿਪਤਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਐਫਐਲਸੀ. ਸ. 12452/12.01.018/2011-12 ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ)

ਇਸ ਪੁੱਸਤਕ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਰਜਾ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਈਡ www.rbi.org.in ਤੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਸੁਸ਼ਮਾ ਵਿਜ ਅਤੇ ਗੀਤਾ ਨਾਯਰ

ਚਿਤਰਣ : ਆਰ. ਐਨ. ਰਹਾਤੇ

"Punjabi translation vetted by : Reserve Bank of India, Chandigarh"

ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਨ - ਜਨਵਰੀ 2013

ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ

ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਰਜਾ ਵਿਭਾਗ

10ਵੀਂ ਮੰਜਿਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਦਫਤਰ ਭਵਨ

ਬਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮਾਰਗ

ਫੋਰਟ, ਮੁੰਬਈ-400001

ਸਰਵਾਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਪੁਨ: ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਅਨੁਮਤਿ ਸ੍ਰੋਤ ਦੇ ਉਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਭਾਰ

ਏਸ਼ਿਆਨ ਇੰਡੀਆ, ਇੰਡੀਅਨ ਸਕੂਲ ਆਂਡ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਫਾਈਨੇਂਸ ਫਾੱਰ ਫੂਮੇਨ (ਆਈਏਸਐਮਫਲਿਯੂ), ਪਰਿਨਮ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਸੰਚਯਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ।

ਮੁਖਬੰਦ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ, ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮੰਗ ਦਾ ਸਿਰਜਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਵਿੱਤੀ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਜੀ ਵਿੱਤੀ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿੱਤੀ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਹਰੀ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਚੁਨੌਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਾਰਗਿਟ ਸਮੂਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿਆਰਬੰਦ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਾਠਕਰਮ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਈਡ ਟਾਰਗਿਟ ਵਰਗਾਂ ਤੱਕ ਵਧੇਰੇ ਸੌਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰੂਪਤਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਣ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧੇਗੀ। ਇਹ ਗਾਈਡ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸ਼ਾਖਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਅਗਰਣੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਸਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਈਡ ਵਾਂਛਿਤ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਈ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੀ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਸਤੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਉਣ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਨ ਮਾੱਡਲ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਸਾਇਕ ਅਵਸਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਨਤ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ।

ਕੇ. ਸੀ. ਚਕਰਵਰਤੀ
ਉਪ ਗਵਰਨਰ

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵਿਸ਼ਾ	ਪੰਨਾ ਨੰ.
1.	ਸਿਖਿਅਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ੀ ਟਿੱਪਣੀ	i - ii
2.	ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੰਮਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਪਰਿਚਲਾਤਮਕ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼	iii - iv
3.	ਅਪਣੇ ਵਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ	1 - 6
4.	ਬੱਚਤ	7 - 9
5.	ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ	10 - 16
6.	ਉਧਾਰ	17 - 18
7.	ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ	19-22

ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ - ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ੀ ਟਿੱਪਣੀ

1. ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼, ਸਾਖਰਤਾ ਅਤੇ ਅਸਾਨ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ, ਬੱਚਤ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਨਿਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਆਸਰੇ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਧਨ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜ਼ਾਲ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਸਰੂਪ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਾ ਸਕੇ। ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਰਦਰਾਜ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਵਿਵਸਾਇਕ ਅਵਸਰ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਛੋਟੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਮਹੱਤਪੂਰਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਵਰ-ਡਰਾਫਟ ਸੁਵਿਧਾ, ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਆਵਰਤੀ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤੇ, ਕੇਸੀਸੀ ਅਤੇ ਧਨ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਣ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਾਤੇ ਲੇਣ-ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਣ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੇਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖਾਤਾ ਰੱਖਣ ਸੰਬੰਧੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਸੂਲ ਕਰ ਇਹ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਿਵਸਾਏ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੇਵਲ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜਿਤ ਵਿਆਜ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨੀ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਨ ਵਪਾਰਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੁਦਾਨਿਤ ਦਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੈਰ ਸ਼ੋਸ਼ਕ ਦਰ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਖਾਤੇ ਖੋਲਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣਾ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਗਾਈਡ ਸਰਲ ਰੂਪ ਤੋਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਧਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਬਚਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ, ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਦੇ ਲਾਭ, ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਸਿਖਿਅਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਾਈਡ ਇਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਸਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੈਂਪ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਮਾਨਕ ਪਾਠਕਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉੱਕਤ ਸਾਖਰਤਾ ਕੰਮਕਾਰਜ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀ, ਬੈਂਕ ਸੁਵਿਧਾ ਰਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੀ ਕੈਂਪ ਸਤਰ ਤੇ ਖਾਤੇ ਖੁਲਵਾਣੇ ਅਤੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਤੇ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧਕ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤਿਅੰਤ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਅ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰਿਆਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਥਾਨੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਐਨਜੀਓ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਾਈਡ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਵਸਤੂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਸਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੈਂਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਰੂਪ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਮਾਨਕ ਪਾਠਕਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੰਮਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ

ਕੰਮ ਕਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼

ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰੀ ਸਾਖਰਤਾ ਕੰਮਕਾਰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਕਲੈਂਡਰ ਬਣਾ ਲੈਣ। ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਕੰਮਕਾਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ-ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਣ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਤਰ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੰਮਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਥਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਬੈਂਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ (ਕਸਟਮਾਈਜ਼) ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਚ ਕੰਮਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਨਿਹਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਸਤਰ

- ◆ ਪਹਿਲਾ ਸਤਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਧਾਰਣਾਵਾਂ, ਨਿਜੀ ਵਿਤ ਅਤੇ ਧਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਜਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕੈਂਪ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ◆ ਕੈਂਪ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਘੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧੀਆਂ ਸੰਪਰਕ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ। ਕੈਂਪ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿੱਤ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਾਰਟ ਲਗਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ◆ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਉਮਰ, ਕੰਮ ਆਦਿ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ - ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ, ਬਜਟ ਬਨਾਉਣਾ, ਬੱਚਤ, ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਭ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ (ਬੀਸੀ), ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਅਤੇ ਲਾਗਤ, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਆਦਿ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਗਾਈਡ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ◆ ਹਰੇਕ ਸਹਿਭਾਗੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਵਧਿਕ ਲੇਖੇ (ਅਕਾਉਂਟ) ਰਖਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਓ।

ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪਣਾ ਬਜਟ ਬਨਾਉਣ ਅਤੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਕਰਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਡਾਇਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਆਉਣ।

- ♦ ਪਹਿਲੇ ਸਤਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੱਸੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ (ਬੀਸੀ) ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੱਥ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਖੋਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਆਉਣ। ਸਾਰੇ ਸਹਭਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- ♦ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਉੱਚਿਤ ਥਾਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਚਾਰਟ ਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜਨ ਲਈ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਦੂਜਾ ਸਤਰ (ਪਹਿਲਾ ਸਤਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ)

- ♦ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਹਭਾਗੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਿਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਕਾਰਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਬੀਸੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ, ਬੀਸੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਣ ਦੇ ਲਾਭ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਬਿਉਰੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਬੀਸੀ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਸੀਟੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਸੁਵਿਧਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਸੇ ਜਮਾ ਕਰਾਉਣ / ਪੈਸੇ ਨਿਕਾਲਣ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- ♦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀ ਲਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲੈਣ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸਣ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ।
- ♦ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਦੱਸਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤਨੀ ਵਾਰ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ / ਨਿਕਾਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਮ੍ਹਾਂ / ਰਕਮ ਨਿਕਾਲਨ ਦੀ ਹੱਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਲਾਗੂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਿਧੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਧਨ ਭੇਜਣ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਖਾਤੇ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- ◆ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ।
- ◆ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਨਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭਗ ਕਿਨ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰੇ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ ਕਿ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਖਾਤੇ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ।
- ◆ ਦੂਜੇ ਸਤਰ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਡ ਸੁਪਰਦਗੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਬੀਸੀ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਰਥ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਤੀਜਾ ਸਤਰ (ਦੂਜਾ ਸਤਰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ)

- ◆ ਪਿੱਛਲੇ ਸਤਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਲਈ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਬੈਠਕ ਕਰੋ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰੋ।
- ◆ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਈਸੀਟੀ ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕਠਨਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵ ਮੰਗੋ।
- ◆ ਖਾਤੇ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਖਾਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਚਲ ਸਕੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਬਕਾਇਦਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਨੁਵਰਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ।

ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੋ

ਆਮਦਨੀ ਕੀ ਹੈ?

ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਖੇਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਦਿ ਤੋਂ ਕਮਾਇਆ ਧਨ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਮਦਨੀ (ਧਨ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ)	ਰਕਮ (ਰੁ.)
ਵੇਤਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ	2000
ਖੇਤੀ/ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕਮਾਈ	3000
ਕੁੱਲ	5000

ਖਰਚਾ ਕੀ ਹੈ?

ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਖਰਚੇ (ਧਨ ਦਾ ਉਪਯੋਗ)	ਰਕਮ (ਰੁ.)
ਭੋਜਨ, ਘਰ, ਕਪੜੇ	2000
ਸਿਖਿਆ	1000
ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ	700
ਬਿਮਾਰੀ	300
ਸ਼ਰਾਬ, ਡਰਗਜ਼, ਗੁਟਖਾ	500
ਜੁਆ	400
ਵਿਆਹ, ਤਿਉਹਾਰ, ਤੀਰਥਯਾਤਰਾ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ	1100
ਕੁੱਲ	6000

ਤੁਹਾਡੀ ਰਕਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚ ਹੋਈ।



ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?

ਅਪਣੀ ਬਚਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਰਕਮ ਕਿਸੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਢੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਵੇਸ਼ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣਾ, ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣਾ ਆਦਿ।

ਬੱਚਤ ਕੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਚੇ ਹੋਏ ਧਨ ਨੂੰ ਬਚਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।



ਕਰਜ਼ਾ ਕੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਖਰਚਾ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਚਤ ਵੀ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।



ਆਮਦਨੀ	ਖਰਚੇ	ਪਰਿਣਾਮ	ਕੀ ਕਰਾਂ
₹ 5000	₹ 4000	ਬਚਤ ₹ 1000	ਅੱਗੇ ਵਧੋ
₹ 5000	₹ 5000	ਨਾਂ ਵੱਧ ਨਾਂ ਘੱਟ	ਸੋਚੋ
₹ 5000	₹ 6000	ਘੱਟ ₹ 1000	ਰੁਕੋ



ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਵੇ?

ਜੇ ਕਿਸੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਖਰਚੇ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਤਾਂ ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬਚਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਚਤ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਦਿਨਚਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਬਲਕਿ ਜਦੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਭਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੱਚਤ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਕਮ ਇਕ ਘੜੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿੱਸਦੇ ਥੱਲੇ ਨਲਕਾ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਘੜੇ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੜੇ ਤੋਂ ਵਹਿ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਖਰਚੇ।

ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚੇ ਰੋਕੋ, ਰਕਮ ਬਚਾਓ, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜੋੜੋ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਹਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭੋਜਨ, ਘਰ, ਕਪੜੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸੇਹਤ ਆਦਿ। ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਮਨਚਾਹੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਪਸੰਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅਨੰਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

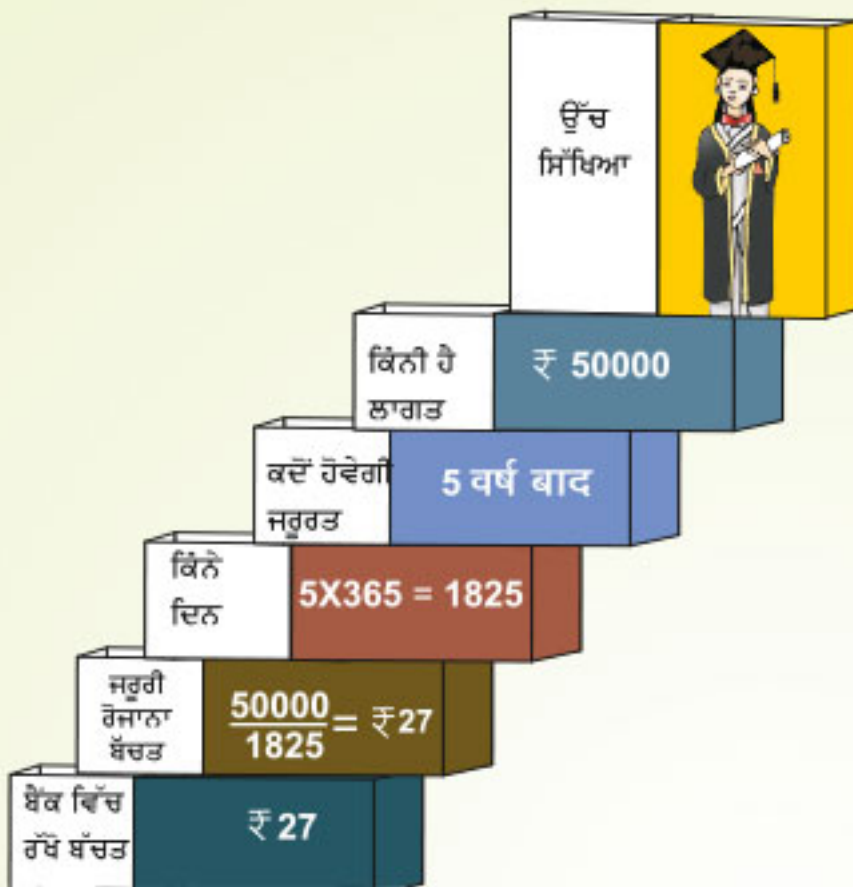
ਆਪਣੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਧਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰਗਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਜਾਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਰੱਖੀਏ।

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ (ਪਲਾਨਿੰਗ) ਕੀ ਹੈ?

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ, ਸਿੱਖਿਆ, ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ, ਵਿਆਹ, ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਬਿਮਾਰੀ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਮੌਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?



ਰੁਪਏ ਚਾਹੀਦੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ, ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਕੇ ਲਕਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਤਣਾ

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਸਕੀਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਹਰਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਰਕਮ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਬੱਚਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੀਏ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਬੱਚਤ ਕਰ ਲਈਏ ਕਿ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਉੱਚ

ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ।

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ?

- ◆ ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ (ਅੱਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ) ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ।
- ◆ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰੋ - (ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ- 1 ਸਾਲ), (ਵਿੱਚਕਾਰਲੀ ਅਵਧਿ 1 ਤੋਂ 5 ਸਾਲ) ਅਤੇ (ਲੰਬੀ ਅਵਧਿ - 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਵਿੱਚ ਕੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।
- ◆ ਹਰੇਕ ਮੱਦ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਓ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ / ਮਹੀਨੇ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਓ।
- ◆ ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਬਣਾਓ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣੀ ਹਫ਼ਤੇ/ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖੋ।

- ◆ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ - ਸਮੱਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰੋ।
- ◆ ਅਪਣੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਚ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ - ਵੇਖੋ ਕਿ ਇਹ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ/ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖੋ।
- ◆ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ।

ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਕਿਉਂ ਰੱਖਣੀ ਹੈ?

ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਪਤਾ ਚਲਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਰਕਮ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

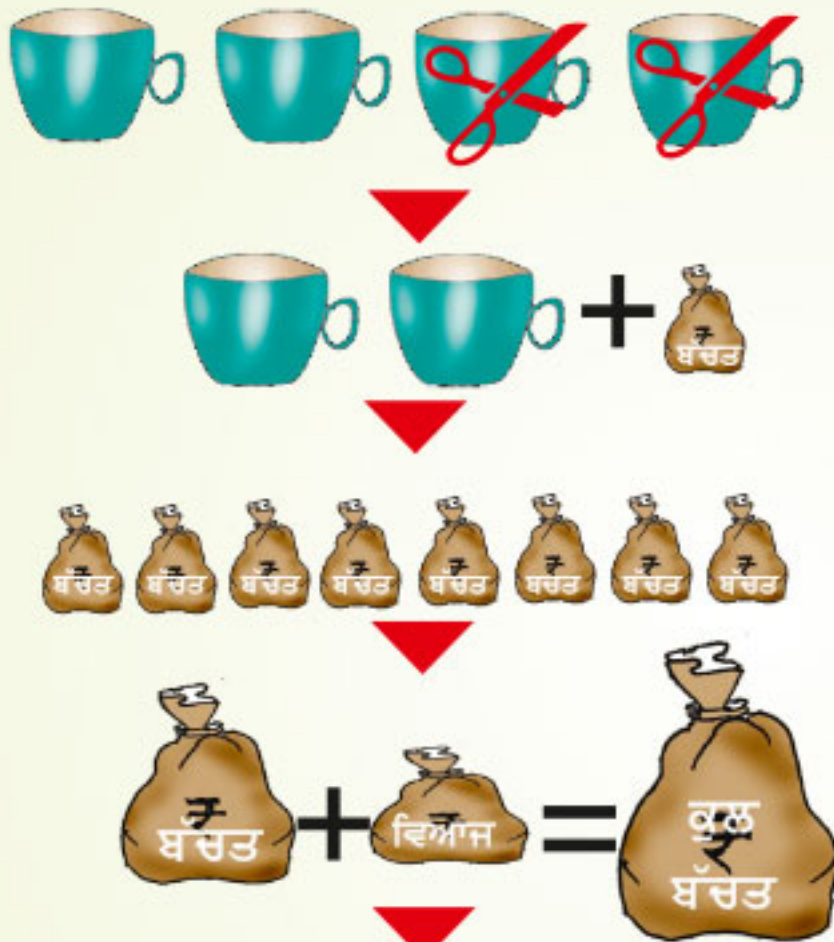
ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚੋ ?

ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨੀ ਰੁ. 5000 ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੋਜਨ, ਘਰ ਅਤੇ ਕਪੜੇ ਉੱਤੇ (ਰੁ. 2000), ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ (ਰੁ. 1000), ਕਿਰਾਇਆ (ਰੁ. 700), ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ (ਰੁ. 300), ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਤੀਰਥਯਾਤਰਾ ਵਰਗੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਉੱਤੇ (ਰੁ. 500) ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਜੂਆ ਆਦਿ ਉੱਤੇ (ਰੁ. 500) ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਤੀਰਥਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ 500 ਤੋਂ 200 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਖਰਚਾ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ, ਜੂਆ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਰੁ. 800 ਦੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਦੀ ਅਸੀਂ ਬਚਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਰੱਖਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੱਚਤ ਜੁਟਾ ਲਈ। ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਰਕਮ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।



ਅਸੀਂ ਖਰਚ ਕਿਵੇਂ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਅਸੀਂ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਧਨ ਕਮਾਏ ਸਾਡੀ ਵੱਖਰੀ ਆਮਦਨੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ।



ਖੁੱਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਖਰਚ ਕਰੋ



ਸਿੱਖਿਆ



ਕਾਰੋਬਾਰ

ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 4 ਕੱਪ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ 30 ਦਿਨਾਂ (ਇਕ ਮਹੀਨਾ) ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ 120 ਕੱਪ ਚਾਹ ਦੇ ਪੀ ਲਏ ਹਨ। ਮੰਨ ਲਉ ਕਿ ਇਕ ਕੱਪ ਚਾਹ ਰੁ. 5 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ ਰੁ. 600 ਹੋਇਆ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 4 ਕੱਪ ਚਾਹ ਪੀਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 2 ਕੱਪ ਚਾਹ ਹੀ ਪੀਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਖਰਚਾ ਰੁ. 300 ਤੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉੱਨੇ ਹੀ ਰੁਪਏ 300 ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 4 ਕੱਪ ਚਾਹ ਕੇਵਲ ਸਾਡੀ ਚਾਹਤ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕੇਵਲ 2 ਕੱਪ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਰੁ. 300 ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਵਧ ਗਈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਰੁ. 3600 ਬਚਾ ਲਏ ਹਨ।

ਖਰਚ ਘਟਾਇਆ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਚਮਤਕਾਰ,
ਖੁੱਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ।

ਸਾਨੂੰ ਬੱਚਤ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ?

ਸਾਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਬੱਚਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਖਰਚਾ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਜਾਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤ ਸਕੀਏ ।

- ◆ ਜਨਮ, ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਆਹ, ਖੇਤੀ ਲਈ ਬੀਜ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਆਪਣਾ ਖੁੱਦ ਦਾ ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਣ ਆਦਿ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ।
- ◆ ਬਿਮਾਰੀ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਮੌਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਲਈ ਅਚਾਨਕ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਪਾਤਕਾਲੀਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਹੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।



- ◆ ਵੇਹਲੇ ਸਮੇਂ, ਮਤਲਬ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਮਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਬੁਢਾਪੇ ਲਈ ਰਕਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ◆ ਕਦੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਨਿਅਮਿਤ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਧੂ ਧਨ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ।

ਅਸੀਂ ਬੱਚਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ?

ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਬਚਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਮੰਨ ਲਉ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਉੰਨੀ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚੇ ਉਹ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ, ਕਪੜੇ, ਘਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਬੀਜ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਔਜਾਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਦੇਖਭਾਲ। ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚੇ ਜਿੰਦਗੀ ਚ ਫਾਲਤੂ ਨੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਕੇਵਲ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ

ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਟਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ, ਡਰਗਜ਼, ਗੁਟਕਾ ਅਤੇ ਜੂਆ ਆਦਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਆਹ, ਤਿਉਹਾਰ, ਤੀਰਥ-ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ., ਸਕੂਟਰ, ਕਾਰ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਟਾਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾ ਲਈ ਰਕਮ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਬੱਚਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਿਅਮਿਤ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਆਮ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਧਨ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਂਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਚਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦੇ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬਚਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਬੱਚਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬਚਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਬਚਤ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਅਮਿਤ ਰੂਪ ਤੇ ਬਚਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਈਏ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਕ ਛੋਟੀ ਰਕਮ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਕੋਈ ਲਾਭ / ਆਮਦਨੀ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਫਿੱਕਰ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜੇ ਸਾਡੀ ਕਮਾਈ ਰੁ. 1000 ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁ. 200 ਬਚਤ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਡੀ ਕਮਾਈ ਰੁ. 1000 ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁ. 200 ਦੀ ਬਚਤ ਕਰੀਏ। ਜੇਕਰ ਕਮਾਈ ਹੋਏ ਰੁ. 1000 ਵਿੱਚੋਂ ਰੁ. 200 ਅਸੀਂ ਅਲੱਗ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ 5 ਕਮਾਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਚਤ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਕੀ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 1000 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਅਸੀਂ 200 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਬਚਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵੀ ਕਮਾਇਆ। ਹੈ ਨਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ!!!

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਮਦਨ	ਰੁ. 1000
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਰਚਾ	ਰੁ. 800
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬੱਚਤ	ਰੁ. 200
ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ	20 x 30 = ਰੁ. 6000
ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ	600 x 12 = ਰੁ. 72000
8 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ	ਰੁ. 318
ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬਚਤ	ਰੁ. 7518
ਇਹ ਰਕਮ 75 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।	

ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੱਚਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

ਜਿੰਨੇ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਧਨ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰਾਂਗੇ ਉੰਨੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਬਚਤ ਵੱਧਦੀ ਜਾਏਗੀ। ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਸਾਡੀ ਬਚਤ ਹੋਏਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਸਰੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਉਮਰ	25 ਸਾਲ	35 ਸਾਲ	45 ਸਾਲ
ਸਾਲਾਨਾ ਬਚਤ (ਰੁ.)	1000	1000	1000
ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਬਚਤ	40	30	20
ਸਾਡੀ ਬਚਤ ਦੀ ਰਕਮ (ਰੁ.)	40000	30000	20000
ਹਰ ਸਾਲ 10 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਰਜਿਤ ਵਿਆਜ (ਰੁ.)	40000	30000	20000
65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਕਮ	462878	172033	59900

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀ ਬੱਚਤ ਵੱਧਦੀ ਜਾਏਗੀ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਚਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ

ਬਚਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ?

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਰਕਮ ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਾਣੇ ਦੇ ਥੱਲੇ ਜਾਂ ਗੋਲਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ? ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਲਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਚੂਹਾ ਜਾਂ ਦੀਮਕ ਸਾਡੀ ਮੇਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖਾ ਨ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ, ਜਾਂ ਸਾਡੀ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਗ ਨਾ ਲਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚਤ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਦੇਣਾ। ਛੋਟੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗੋਲਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।



ਮੇਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਨਾ ਗਵਾਓ, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਓ।

ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਚਤ ਕਿਉਂ ਰੱਖੀਏ?

ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਧਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਚਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਇੱਕਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੈਂਕ ਸਾਡੇ ਧਨ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮ੍ਹਾਰਾਸ਼ੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਚਾਹੀਏ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਰਕਮ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਕਮ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਿਤ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

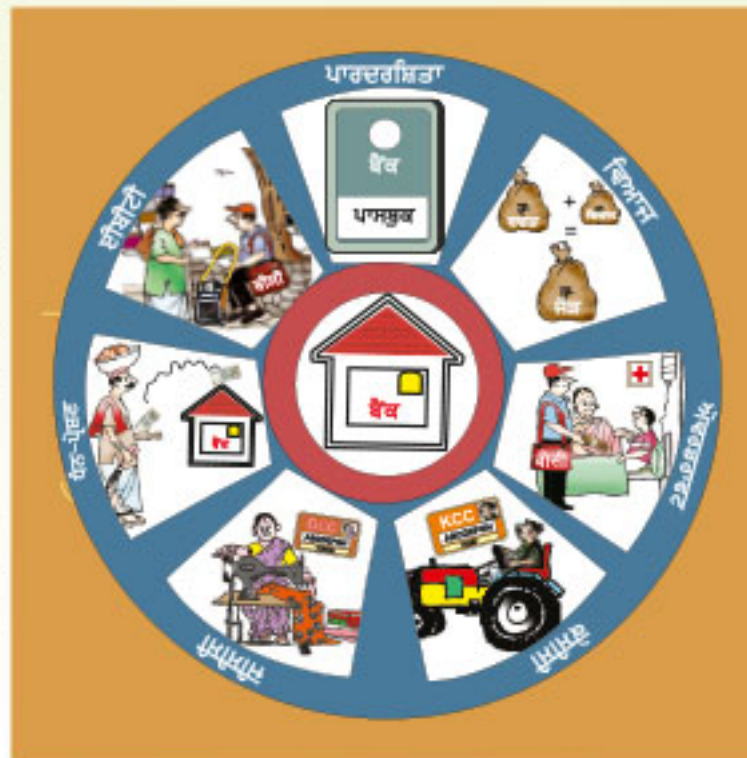
ਨਾਮਾਂਕਨ ਕੀ ਹੈ?

ਨਾਮਾਂਕਨ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੁਵਿਧਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਮਿਤ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਕਮ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

- ◆ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਮਿੱਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਮ੍ਹਾਂ, ਨਿਕਾਸੀ, ਵਿਆਜ਼ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਬੈਂਕ ਪੱਖਪਾਤ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।



- ◆ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਰਕਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਬੈਂਕ ਸਾਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚਤ, ਆਵਰਤੀ ਅਤੇ ਜਮਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਖਾਤੇ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ◆ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ/ ਵੇਤਨ ਸਿਧੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ◆ ਅਸੀਂ ਮਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਈਬੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ◆ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਣੀ ਰਕਮ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ ਤੇ ਨਿਕਾਲ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ◆ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੈਂਕ ਉਚਿਤ ਵਿਆਜ਼ ਦਰ ਤੇ ਉਤਪਾਦਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਹੋਣ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਜੂਰ ਕਰਨਾ ਸਰਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ◆ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਧਨ ਦੂਸਰੀ ਥਾਂ ਵੀ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਖੋਲੋ ਇਕ,
ਬੈਂਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪਾਵੋ ਅਨੇਕ

ਈਬੀਟੀ ਕੀ ਹੈ?

ਈਬੀਟੀ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਇਲੈਕਟਰਾਨਿਕ ਬੇਨੀਫਿਟ ਟਰਾਂਸਫਰ ਜੋ ਮਨਰੇਗਾ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਵਿੱਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਐਲਪੀਜੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਕਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਭ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ-ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਮੈਨੁਅਲ (ਦਸਤੀ) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਰਕਮ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੀਏ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਰਕਮ ਨਿਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਧਨ ਭੇਜਣਾ (ਰੈਮਿਟੈਂਸ) ਕੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਦਰਾਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੇ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੈਂਕ ਸਾਡੇ ਪੈਸੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਜਾਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੱੜ੍ਹ ਰਹੇ ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਦਰਾਜ਼ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਵਿਆਜ਼ ਕੀ ਹੈ?

ਵਿਆਜ਼ ਉਹ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਉੱਤੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਉੱਦਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਇਹ ਪੈਸਾ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਜ਼ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੁ. 1000 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਬੈਂਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁ. 100 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁ. 40। ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੁ. 1000 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਆਜ ਵੀ 3 ਤੋਂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?

ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਵਿਆਜ ਦਰ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ ਲਈ 36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ (3 x 12), ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੈਂਕ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਿਆਜ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਬੈਂਕ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਚਤ ਖਾਤਾ, ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾ ਅਤੇ ਆਵਰਤੀ ਜਮ੍ਹਾ।

- ◆ ਬੱਚਤ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਾ – ਸਾਡੀ ਹਰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਰਕਮ ਨਿਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਤ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਓਵਰਡਰਾਫਟ (ਆਪਾਤ ਕਰਜਾ) ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ◆ ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਾ – ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਾਡੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਰਕਮ ਨਿਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਚ ਵਿਆਜ ਦਰ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ◆ ਆਵਰਤੀ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਾ – ਕੁੱਝ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜਾਂ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਬਕਾਇਦਾ ਬੱਚਤ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ ਕਿਵੇਂ ਖੋਲੀਏ?

ਅਸੀਂ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਫਾਰਮ ਭਰਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਪਹਿਚਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਖੋਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਧਨ ਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਖਾਤਾ ਕਿਵੇਂ ਖੋਲ ਪਾਵਾਂਗੇ?

ਹੁਣ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਧਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬਗੈਰ ਧਨ ਦੇ ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ?

ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਜਮ੍ਹਾ ਖਾਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਫਰ (ਜੀਰੋ) ਜਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੈਂਕ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵਾਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 4 ਵਾਰੀ ਪੈਸੇ ਨਿਕਾਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲ ਕਰੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਫੀਸ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸਬੁਕ ਅਤੇ ਇਕ ਐਟੀਐਮ/ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਖਾਤੇ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਾਉਣ, ਪੈਸੇ ਨਿਕਾਲਣ, ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਾਉਣ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿਦਿਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੀਏ (ਕੇ ਵਾਈ ਸੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੀ ਨੇ?

ਕੇਵਾਈਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਂਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਤਾਧਾਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਖੋਲਣ ਦੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੇਵਾਈਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਤਲਬ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫੋਟੋ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਖਾਤਾ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਮਨਰੇਗਾ ਦੇ ਜਾਂਬ ਕਾਰਡ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਦਾਰੀਕ੍ਰਿਤ ਕੇਵਾਈਸੀ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅੰਤਰਗੱਤ ਖਾਤਾ ਖੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਰੀਕ੍ਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅੰਤਰਗੱਤ ਖੋਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁੱਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਣਗੇ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਕਿਵੇਂ ਖੋਲਾਂਗੇ?

ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਕੰਮਕਾਰਜ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਆਂ (ਬੀਸੀ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧੀ ਲੋਕਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਸ ਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਰੁਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ

ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਣਗੇ। ਬੀਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੀਸੀ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਹਿਚਾਨ ਕਰਾਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਵੀ ਬੀਸੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੀਸੀ ਕੀ ਹੈ? ਬੀਸੀ ਅਪਣਾ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਥਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਣ। ਬੀਸੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕੀ (ਆਈਸੀਟੀ) ਅਧਾਰਿਤ ਮਸ਼ੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਅਧਾਰਿਤ ਮਸ਼ੀਨ, ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਸੀ ਆਇਆ ਬੀਸੀ ਆਇਆ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ

ਜੇ ਅਸੀਂ ਬੀਸੀ ਕੋਲ ਅਪਣੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ?

ਬੀਸੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦਾ ਇਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹਨ। ਬੀਸੀ ਕੋਲ ਸਾਡੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਈਸੀਟੀ ਅਧਾਰਿਤ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾਕਰਣ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਬਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਬੀਸੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਸੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ/ਨਿਕਾਲੀ ਗਈ



ਰਕਮ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਇਕ ਰਸੀਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਸੀ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਦੀ ਉਂਗਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪਿੰਨ ਨੰ. ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੀ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ?

ਬੀਸੀ ਬੱਚਤ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ, ਮਿਆਦੀ ਜਮ੍ਹਾ ਅਤੇ ਆਵਰਤੀ ਜਮ੍ਹਾ ਵਰਗੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਧਨ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਸਰੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਜਨਰਲ ਪਰਪਜ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੱਹਇਆ ਕਰਾਏਗਾ।

ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਲਗ ਹੈ?

ਸਾਡੀਆਂ ਅਚਾਨਕ ਪੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਛੋਟੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਅਰਜੀ ਦਿੱਤੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਦੀ ਤਹਿ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਰਕਮ ਨਿਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੈਸੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਕੇਸੀਸੀ ਅਤੇ ਜੀਸੀਸੀ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਰਜ਼ਾ

ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ (ਕਰੇਡਿਟ) ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

ਹਰ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਧਨ ਜਾਂ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵੇਤਨ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ?

ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਉਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਖਰਚੇ ਲਈ, ਸ਼ਾਨੋ ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ, ਗਹਿਣੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਣੀ ਵਰਤਮਾਨ ਆਮਦਨੀ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇਹ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਰਤਮਾਨ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹੀ ਉਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆਓ। ਜੇਕਰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ



ਵਰਤਮਾਨ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਪਭੋਗਤਾ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਚੁਕਾਵਾਂਗੇ? ਦੂਜੀ ਤਰਫ਼, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜ਼ਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਲੈਣਾ ਕਰਜ਼ਾ, ਵਰਨ੍ਹਾ ਬਣ ਜਾਏਗਾ ਮਰਜ਼।

ਕੇਵਲ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਿਉਂ ਉਚਿੱਤ ਹੈ?

ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਚੁਕਾਣਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਪਣੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗਤਿਵਿਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ

ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਬੀਜ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਰੁ. 1000

ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਫਸਲ ਉਗਾ ਸਕਾਂਗੇ

ਅਤੇ ਉਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਰੁ. 10,000 ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁ. 1000 ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੁ.

100 ਮਤਲਬ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਰੁ. 1100 ਚੁਕਾ ਸਕਾਂਗੇ ਅਤੇ

ਬਚੀ ਹੋਈ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਰੁ. 8900 ਸਾਡੀ ਵਾਧੂ

ਆਮਦਨੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤਿਵਿਧੀ

ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਹ

ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨੀ ਹੋਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ

ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ।



ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈਣਾ ਕਰਜ਼ਾ, ਵੱਧੇਰੀ ਆਮਦਨੀ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ ਫਰਜ਼

ਅਪਣੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸਚਿੱਤ ਕਰ ਲਉ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਅਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅਪਣੀ ਆਮਦਨੀ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਰਕਮ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਉ। ਸਾਡੀ ਬੱਚਤ ਰਕਮ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਕਿਸ਼ਤ ਚੁਕਾਉਣ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ

ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਦਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਾਧਨ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ?

ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ, ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕ ਬੇਹਤਰ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਾਧਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ, ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁਖਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਤੰਤਰ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਰਜ਼ਾ, ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਹੈ ਜਾਇਜ਼।

ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਤੰਤਰ ਕੀ ਹੈ?

ਬੈਂਕ ਇਕ ਨਿਯਮਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।



ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਕੋਲ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਕੀ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਤੰਤਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ?

ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ?

ਬੈਂਕ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦਾ ਸਹੀ ਉਪਯੋਗ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਜੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪੂਰਨ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਲੇ ਹੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਗਦਾ ਹੋਏ ਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿੱਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਧੋਖਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਭ ਕੁਝ ਜਮ੍ਹਾਂਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?

ਬੈਂਕ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਮੰਤਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੰਮਕਾਜ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਦਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਕਰਜ਼ਾ ਆਦਿ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਬੈਂਕ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੈਂਕ ਇਕ, ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੇਕ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਹਰ ਏਕ।



ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਸਾਨੂੰ ਅਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰਜ਼ਾ ਆਵੇਦਨ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਸਾਡੀ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਜੂਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀ ਲਾਗਤ ਹੋਵੇਗੀ?

ਕਰਜ਼ਾ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ, ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬਣਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। 12 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ 1 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਵਿਆਜ। ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਚਕਰਵਿੱਧੀ ਵਿਆਜ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਰੋਤ, ਸਾਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਲਾਗਤ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਖਰੇ ਵਖਰੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ / ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ/ਮੱਦਾਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਸਦੀ ਸਰਵਜਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਗਰੰਟੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਦਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਨਿਰਮਿਤ ਕਰਾਂਗੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਮੀਨ, ਘਰ ਆਦਿ ਜੋ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਉਂ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਵਾਪਿਸ ਕਰਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਧੰਨ

ਖਤਰੇ ਚ ਪੈ ਜਾਏਗਾ। ਨਾਲੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਚੁਕਾਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਚੁਕਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਚੁਕਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉੱਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਜ਼ ਸਮੇਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।



ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ

ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ

ਅਸਵੀਕਰਣ

ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਿਖਿਆ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਅਵਧਾਰਣਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਆਸਾਨ ਹੋਏ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਣ ਲਈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੂਕ ਨਾ ਰਹੇ, ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਚੂਕ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਤੇ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਨਾਤਾ ਜੋੜੋ, ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੋੜੋ

.. ਹੁਣ



ਤੁੱਢ



ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ